

Aleg. 103

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy miasta Bochni co do urządzenia wodociągu i kanalizacji miasta.

Wysoki Sejmie!

Niepomyślny stan zdrowotności w mieście Bochni zniewolił reprezentację miejską do zbadania przyczyn nienormalnych stosunków sanitarnych. Badania przeprowadzone przy udziale fachowych znawców wykazały, że przyczyna tkwi w braku zdrowej wody do picia i w braku wszelkiej kanalizacji.

W szczególności stwierdzono, że woda w istniejących studniach głównie z powodu niekorzystnego położenia miasta jest złą, po części jest słonąwą z powodu pobliża pokładów solnych, a prócz tego jest zanieczyszczoną gnijącymi odpadkami wszelkiego rodzaju i szkodliwymi zarazkami. Bezwzględnie dobrej do picia wody nie ma w całym mieście.

Nadto ilość wody w studniach jest niewystarczającą tak dalece, że mieszkańcy są zniewoleni sprowadzać wodę do użytku domowego z odległej o 3 klm. od miasta rzeki Raby, a dla użytku załogi wojskowej dowozić musi Magistrat znacznym, przeszło 4.000 koron rocznie wynoszącym kosztem wodę stale do koszar. Wreszcie brak jest dostatecznej ilości wody do gaszenia pożarów, skutkiem czego niebezpieczeństwo pod względem ogniowym jest w Bochni bardzo wielkiem, a z braku wody do gaszenia pożar łatwo na całe dzielnice miasta może się rozszerzyć.

Obok złej wody, źródłem niepomyślnych stosunków sanitarnych w mieście Bochni jest brak wszelkiej kanalizacji miasta i dotychczasowy system dołów kloacznych po domach, wreszcie brak odpływów dla opadów atmosferycznych.

Z dołów kloacznych bywają nieczystości wywożone do niezbyt odległego otwartego basenu, który zanieczyszcza najbliższą część miasta coraz bardziej i coraz bliżej basenu zabudowaną, śródmieście zaś zanieczyszcza i zakażają kloaki salinarne, z których nieczystości potoczkiem salinarnym dostają się do stawu i w ten sposób tworzą główną przyczynę zarazy w śródmieściu.

Niebezpieczeństwo grożące zdrowiu mieszkańców zwiększa jeszcze okoliczność, że opady atmosferyczne nie mając z powodu zagłębienia terenu odpływu, pozostają na miejscu, tworzą gnijące bagna zatruwające powietrze i zawilgacają domy.

Wobec tego stanu rzeczy postanowiła Rada miejska po przeprowadzeniu fachowych studyów zbudować wodociąg dla zaopatrzenia miasta w zdrową wodę i przystąpić do skanalizowania całego zabudowanego terytorium miejskiego.

Projektowany wodociąg doprowadzać ma zdrową wodę ze źródeł w Chodenicach w ilości wystarczającej dla 20.000 mieszkańców, Reprezentacya bowiem miejska liczy się ze wzrostem ludności, wynoszącej obecnie 10.045.

Przy budowie zaś kanałów z powodu trudności terenowych i technicznych zamierza Reprezentacya miejska zaprowadzić system działowy, mianowicie przez zbudowanie osobnego kanału, mającego odprowadzać jedynie wodę deszczową do potoku Babicy i oddzielnego kanału do odprowadzania wody użytkowej i nieczystości kloacnych do rzeki Raby.

Przyjęte przez Radę miejską za podstawę do wykonania powyższych budowl plany i kosztorysy wykazują kosztą:

Wodociąg	700.000 K
Kanalizacya	360.000 „
Razem	1,060.000 K

Ze względu, iż projektowana kanalizacya obejmie zarazem budynki salinarnie, a wodociąg ma być doprowadzonym do tych budynków i ma dostarczać wody także do produkcji soli, przeto gmina poczyniła stosowne kroki o pokrycie ze skarbu państwowego znaczniejszej części kosztów budowy tak wodociągu i kanalizacyi i ma uzasadnioną nadzieję, że na ten cel otrzyma od c. k. Rządu subwencye przynajmniej w wysokości 140.000 koron.

Na pokrycie reszty kosztów budowy w sumie 920.000 K, uchwaliła Rada miejska z braku innego źródła dochodu, zaciągnąć pożyczkę z pięćdziesięcioletnią amortyzacyą, a spłata pożyczki wymagać będzie podług relacyi Magistratu, rocznych rat amortyzacyjnych po 48.320 K, prócz kosztów ruchu i konserwacyi zamierzonych inwestycyj.

Ponieważ gmina nie jest w stanie z dochodów własnych pokrywać takiego wydatku, dochody te bowiem nie wystarczają na inne zwyczajne potrzeby gminne i na ich pokrycie obok dodatku konsumcyjnego nakładać musi Reprezentacya miejska 20% dodatek do podatków bezpośrednich, przeto Rada miejska uchwałą z dnia 24. stycznia 1907 w należytem komplecie powziętą, postanowiła na pokrycie rat zaciągnąć się mającej pożyczki, zaprowadzić w gminie podatek gminny czynszowy od fasonowanych czynszów najmu na cały czas spłaty pożyczki, to jest na lat 50.

Podatek ten wynosić ma 1% na kanalizacyę zaś do wysokości 5% pobieranym będzie na wodociąg. Nadto uchwaliła Rada miejska na wzór innych miast zaprowadzić przymus połączenia domów z kanałami publicznymi i z wodociągiem oraz zaprowadzić opłaty za użytkowanie wody. Zarazem uchwaliła Rada na posiedzeniu z 24. stycznia 1907 projekty odnośnych ustaw. Powyższe uchwały wraz z projektami ustaw zostały w gminie należycie ogłoszone, a jak stwierdza Magistrat w swej petycyi, przeciw powyższym uchwałom ani też projektom ustaw nikt nie wniósł protestu.

Rada powiatowa zaś w Bochni zatwierdziła uchwałą z 9. lutego 1907 L. 549 rzeczony uchwały Rady miejskiej.

Na pokrycie rat amortyzacyjnych pożyczki 920.000 K spodziewa się gmina uzyskać z opłat za używanie wody rocznie około 25.000 K (z tego od salin około 16.000 K), z podatku zaś czynszowego około 16.000 K, resztę zaś potrzebnego wydatku na raty pożyczkowe pokrywać ma gmina z własnych dochodów, odpadnie bowiem potrzeba dowozu wody i utrzymywania istniejących studzien publicznych. Przy obliczeniu wydatności 6% podatku gminnego od czynszów najmu, wzięto za podstawę wartość czynszów 280.000 K z ogólnej sumy wartości czynszów obliczonych na 309.000 K a to ze względu na potrzebę przyznania uwolnień i ulg uboższej ludności.

Uchwalone przez Radę miejską projekty ustawy wodociągowej i kanalizacyjnej, o ile zawierają postanowienia o przymusie połączenia domów z wodociągiem i kanałami miejskimi, oraz o podatku wodociągowym i opłacie za używanie wody, oparte są na zasadach obowiązujących już ustaw odnośnych w miastach Białej, Krakowie, Podgórzu, Tarnopolu i we Lwowie, postanowienia zaś projektu dotyczące się zaprowadzenia gminnego podatku od czynszów na kanalizację są nowe, zamiast wprowadzonej w odnośnych gminach taksy, obliczanej od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni.

Z tego powodu postanowienia projektu ustawy dla miasta Bochni ułożone zostały analogicznie do odnośnych postanowień o gminnym podatku od czynszów na wodociąg.

Wydział krajowy uznając potrzebę i doniosłą korzyść, jaką mieszkańcy gminy odniosą z wodociągu i kanalizacji, stwierdza zarazem konieczną potrzebę otwarcia gminie nowego źródła dochodu na pokrycie odnośnych wydatków i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączone % projekty ustaw.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

I.

Ustawa

z dnia o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Bochni połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych.

§. 1.

Każdy właściciel położonego w obrębie gminy miasta Bochni domu obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy, lub dotyczącym placu, połączyć dom swój z rzeczonym wodociągiem.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 11.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Właściciel domu ponosi kosztą połączenia od granicy swej posiadłości i kosztą wewnętrznego urządzenia. Kosztą doprowadzenia wody do wspomnianej wyżej granicy ponosi gmina.

§. 3.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy, lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 4.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, a w szczególności, gdy kosztą połączenia w stosunku do wartości domu będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. określonego, jeśli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej czy też w inny sposób.

Przeciw odmownej uchwale Rady rekurs jest niedopuszczalny.

Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych, może Rada miejska również zezwolić na urządzenie koszttem właścicieli i dla zakładów przemysłowych lub kolonij robotniczych, położonych w obrębie gminy, stosownej liczby

studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

§. 5.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem wodociągu miejskiego, jego utrzymaniem i administracją, przysługuje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

§. 6.

Za używanie wody z wodociągu miejskiego może gmina pobierać opłaty według taryfy wydać się mającej (§. 11.).

§. 7.

W granicach określonych w §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6) ma Rada miejska corocznie ustanowić wysokość gminnego podatku od czynszów najmu.

§. 8.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody.

Za podatek gminny odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności, z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używanie wody (§. 6.) ściągane będą wprost od pobierających wodę.

Sposób uiszczania tych należności określi regulamin (§. 11.).

§. 9.

Podatek gminny i opłaty (§. 8.) ściągane będą w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 10.

Odpisanie rządowego podatku domowo czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 5.).

§. 11.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8.) i w ogóle rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy, uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak do ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy lub w ogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 12.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 13.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

Ustawa

z dnia o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Bochni wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i zezwalająca gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Bochni obowiązany jest na wezwanie Magistratu odpływ ścieków z opadów atmosferycznych ze swej realności połączyć zapomocą kanału domowego z publicznym kanałem miejskim, do odprowadzania opadów atmosferycznych przeznaczonym, jak również obowiązany jest połączyć zapomocą osobnego kanału domowego odpływ wody użytkowej i nieczystości z publicznym kanałem miejskim na ten cel osobno zbudowanym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

§. 2.

Koszta budowy kanałów domowych aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów po nad 10 metrów ponosi gmina

Gdyby jednak ze względów publicznych okazała się potrzeba poprowadzenia kanałów domowych przez obcy grunt lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązany jest za odpowiedniemi odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanałów domowych na swej realności. Odszkodowanie i koszta ewentualnego wywłaszczenia na rzecz budowy kanałów domowych ponosi obowiązany do budowy tychże kanałów domowych właściciel domu, a to w granicach ustanowionych w pierwszym ustępie tego paragrafu. Jeżeli jednak budowa kanałów przez cudzy grunt nastąpiła na żądanie Magistratu, koszta i odszkodowanie ponosi gmina.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkości domowych kanałów ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeżeli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. wezwania, natenczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

§. 4.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem kanalizacji miejskiej, jej utrzymaniem i administracją, przysługuje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt od dnia oddania kanałów na użytek publiczny, podatku gminnego w wysokości 1% zeznanego i przez władzę sprawdzanego czynszu najmu, lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Powyższy podatek gminny mają uiszczać właściciele domów położonych przy tej ulicy publicznej lub przy tym placu publicznym, gdzie kanał został oddany na użytek publiczny.

Od domów, które później powstaną, jak również od domów, obok których kanał publiczny dopiero później będzie oddany do publicznego użytku, należy pobierać rzeczony podatek gminny tylko do końca powyższego pięćdziesięcioletniego czasokresu.

§. 5.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 6.

Podatek gminny (§. 4) ściągany będzie w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 7.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 4.).

§. 8.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 9.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
